

F. t. l. om ligsyn m.v.

»Den mulighed, der efter bestemmelsens ordlyd holdes åben for, at obduktion kan finde sted, selv om det ikke er lykkedes at underrette de nærmeste om dødsfaldet, vil f.eks. kunne få betydning i drabssager, hvor det i nogle tilfælde såvel af efterforskningsmæssige grunde som ud fra et lægeligt synspunkt vil kunne være af afgørende betydning, at obduktion kan foretages straks uden at afvente underretning af de nærmeste, hvis opholdssted måske ikke kendes. . . . Som andre eksempler kan nævnes opdrivende lig eller andre dødfundne, hvis identitet ikke umiddelbart kan fastslås, og hvor ligets tilstand tilsiger hurtig obduktion. I sådanne tilfælde kan selve obduktionen udgøre et vigtigt led i identifikationsarbejdet.«

Til § 12

Bestemmelsen vedrører de lægevidenskabelige obduktioner (hospitalsobduktionerne) og erstatter § 4 og § 5, 1. pkt., i transplantationsloven.

Bestemmelsen indeholder de betingelser, der skal være opfyldt, for at der kan foretages lægevidenskabelig obduktion.

Såfremt afdøde efter sit fyldte 18. år skriftligt har givet sit samtykke – og dette i øvrigt ikke må anses for tilbagekaldt eller ugyldigt – kan obduktion *altid foretages* efter *stk. 2, 1. pkt.* Dette svarer til den gældende retstilstand (transplantationslovens § 4, stk. 3, 2. pkt.).

Foreligger der ikke et sådant samtykke, må obduktion efter *stk. 2, 2. pkt.*, ikke foretages, såfremt afdøde eller afdødes nærmeste har udtalt sig derimod, eller indgrebet må antages at stride mod de nævntes livsopfattelse (f.eks. religiøse opfattelse), eller såfremt særlige omstændigheder i øvrigt taler mod indgrebet (f.eks. hvor en udlænding dør her i landet). Dette svarer ligeledes til de gældende regler (§ 4, stk. 2).

Såfremt ingen af de i *stk. 2* nævnte situationer foreligger, hvilket formentlig oftest vil være tilfældet, skal betingelserne i *stk. 3* være opfyldt, før obduktion kan foretages.

Reglen erstatter den gældende lovs § 4, stk. 3, 1. pkt. og 2. pkt., 2. led. Bestemmelsen udvider sygehuse-ns pligter på to punkter. Det skal ikke længere være tilstrækkeligt at underrette om dødsfaldet. Efter forslaget skal der dels underrettes om den påtænkte obduktion, dels anmodes om samtykke til indgrebet. Ønsker afdødes nærmeste ikke at tage stilling til spørgsmålet på stedet, skal der oplyses om adgangen til at modsætte sig obduktion inden for 6 timer efter underretningen. Såfremt der ikke inden fristens udløb er fremkommet et forbud mod obduktion, kan denne foretages. Dog gælder det efter sidste pkt., at obduktion kan foretages inden fristens udløb, så-

fremt afdødes nærmeste har givet samtykke til obduktion.

Om baggrunden for denne bestemmelse henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.

Efter bestemmelsen skal sygehuset underrette og spørge »*afdødes nærmeste*« om samtykke. Som i den gældende transplantationslov og ligsynslov er det hverken fundet hensigtsmæssigt eller muligt i selve lovteksten nærmere at præcisere og afgrænse denne personkreds for det enkelte tilfælde, men det forudsættes, at afgrænsningen foretages i overensstemmelse med hidtidig praksis. Udtrykket omfatter herefter i hvert fald ægtefælle eller samlever, slægtninge i lige linje og, alt efter de konkrete forhold, søskende. Adoptivbørn vil som regel og plejebørn jævnligt være omfattet af reglen. Bestemmelsen vil efter omstændighederne, navnlig hvor afdøde ikke har efterladt sig ægtefælle, samlever eller børn, kunne omfatte slægtninge, som afdøde var nært knyttet til, eller nært besvogrede.

Det kan i øvrigt nævnes, at Justitsministeriet i cirkulæreskrivelse nr. 79 af 30. marts 1977 om ligsyn og dødsattester m.v. om underretningspligten efter ligsynsloven har fastsat følgende:

»Justitsministeriet anmoder politiet om indenfor denne kreds af »afdødes nærmeste« så vidt muligt først og fremmest at søge at underrette den person, som har været afdødes samlevende ægtefælle, eller afdødes myndige børn, eller i givet fald andre, som umiddelbart kan antages at have haft den nærmeste tilknytning til afdøde. Der kræves normalt kun underretning af *én* af afdødes »nærmeste«.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at disse retningslinier også bør følges ved underretning om påtænkt lægevidenskabelig obduktion, dog således, at samlever sidestilles med samlevende ægtefælle.

Det er tilstrækkeligt, at der er givet samtykke fra en af de personer, der i det konkrete tilfælde kan henregnes til afdødes nærmeste. Det må dog understreges, at der ikke kan antages at foreligge et samtykke til transplantation, såfremt blot én af de personer, der hører til kredsen af afdødes nærmeste, udtaler sig mod indgrebet (eller tilbagekalder samtykket), inden indgrebet er foretaget.

Har afdødes nærmeste ikke givet samtykke til indgrebet, vil et efterfølgende forbud mod obduktion fra blot én enkelt inden for den kreds, som må antages at udgøre afdødes nærmeste, afskære indgrebets foretagelse.

Underretningen skal som hidtil kun ske til afdødes nærmeste, såfremt deres opholdssted kendes. Udtrykket »opholdssted« skal forstås vidt, således at det også omfatter det formodede opholdssted, f.eks. et feriested eller lignende. Kan man herefter ikke få fat i